

WŁOCŁAWO KUJAWSKIE

Biblioteka Wojskowa
D. O. K. VII.

Toruń

Prenumerata
na miejscu mk.
40.000, na pro-
wincji i z od-
noszeniem do
domu 45.000
marek
Ogłoszenia za
wiersz nonparel.
pierwsza strona
1500 m., druga i
trzecia 1200 mk.,
czwarta 8-lino-
wa 520 mk. Ogl.
drobne po 900 m.
za wyraz, tłust.
druk, podwójnie
Najmn. ogł. 9000
mk. Dla zagran.
ceny o 200 proc.
wyższe.

Adres Redakcji i Administracji: Księgarnia Powszechna, ul. Brzeska № 4. — Redakcja i Administracja otwarta od g. 10 r. do 3 i od 5 do 6 wiecz.

Redakcja rękopisów nadesłanych nie zwraca; nadsyłane bez oznaczenia honorarium uważa się za bezpłatne; prosi, by pisane były po jednej stronie. Ogłoszenia przyjmow. są do g. 12
REDAKTOR PRZYJMUJE CODZIENNIE, OPRÓCZ NIEDZIEL I ŚWIĄT, OD GODZINY 2-EJ DO 3-EJ PO POŁUDNIU. — TELEFON REDAKCJI 26. № P. K. O. 61.783.

FIRMA EGZYSTUJE OD 1852 R. I FILJI NIE POSIADA.

Przedsiębiorstwo budowlane, Skład drzewa budulcowego i porządkowego
ORAZ RÓŻNYCH DESEK I BALI

D. Szymański

WŁOCŁAWEK, ul. Warszawska 6, Telefon 145 (trakt Kowalski).

PODEJMUJE SIĘ NAJPOWAŻNIEJSZYCH DOSTAW DRZEWNYCH.

Wszystkie budowy drzewne na Pierwszą Kujawską Wystawę
zapotrzebowane były z mego magazynu.

Deski podłogowe

Drzewo opałowe

POKAZ

Minimaxów w działaniu

odbędzie się na Placu Wystawy

w dniu 17 i 19 b. m. o godz. 5-ej po poł.

Pożar wygasi gaśnica
MINIMAX.

FABRYKA

GWOŹDZI I DRUTU

„CLAVUS”

Włocławek, Szpichlerza Nr. 7-9

Telefon Nr. 21.

Adres dla depezy: „CLAVUS”, WŁOCŁAWEK”.

Gospodarstwo Nasienne Antoniego Byszewskiego

w Borzymowicach

pod kontrolą Sekcji Nasienną C. T. R.

POLECA

na sezon obecny:

Pszenicę Wysokolitewkę

oryginalną, wyprodukowaną w r. b.
z Elity

i żyto wierzbieńskie.

Zamówienia przyjmuje

Syndykat Rolniczy

w Włocławku.

„NASIONA” SPÓŁKA ROLNICZO-HANDLOWA

KRAKOWSKI, TCHÓRZ i S-ka
WŁOCŁAWEK, BIURO: Przedmiejska 20 (róg Brzeskiej)
SKŁADY: ZAMCZA 10.
TELEFON Nr. 133, SKRZYŃKA POCZTOWA 14.

HURTOWY ZAKUP i SPRZEDAŻ
WSZELKIEGO RODZAJU NASION PASTEWNICH,
KONICZYN, ARTYKUŁÓW STRĄCZKOWYCH,
OLEISTYCH i t. p.

Maszyny najnowszych systemów do czyszczenia
KONICZYN NASIENNYCH.

DACHÓWKĘ pięknie wypaloną, pierwszej i drugiej klasy, mianowicie:
karpiówkę, falcówkę, mnich-mniszkę,
CEGLĘ MASZYNOWĄ,
WAPNO, CEMENT
i TRZCINĘ SUFITOWĄ
POLECA: **JAN KLABECKI** Brzeska 8
WŁOCŁAWEK

Podziękowanie.

Ustępującemu ze stanowiska Redaktora: „Słowa Kujawskiego”, ks. kan. Józefowi Kruszyńskiemu nowy zespół redakcyjny za pełną poświęcenia pracę i wybitne prowadzenie pisma składa słowa rzetelnej a szczerzej wdzięczności oraz życzenia, by na nowej placówce profesora Uniwersytetu Katolickiego w Lublinie zbierał plony jeszcze obfitsze swej owocnej dla Kościoła i Ojczyzny pracy.

Zasiewajcie miłość Ojczyzny i ducha poświęcenia się, a wyrosnie Rzeczpospolita wielka i piękna.

Mickiewicz.

Słowo od Redakcji.

Z ustąpieniem redaktora, ks. kan. Józefa Kruszyńskiego, nowy zespół Redakcji „Słowa Kujawskiego” bynajmniej nie odstępował od drogi uprzednio wytkniętej, a służyć będzie nadal interesom zasad katolickich i narodowych. Jak przedtem tak i dziś naczelnym hasłem „Słowa Kujawskiego” jest: „Bóg i Ojczyzna!”

Redakcja.

Sierpień 1920 r.

Sierpień 1920 r. — to okres wielkiego tryumfu zbiorowego bohaterstwa ducha polskiego nad rozhukanym morzem anarchii i zniszczenia; to nowy okres w dziejowym pochodzie Krzyża, u którego stóp, w sercu Polski, legły sfanatyzowane żądzą użycia, a zemstą dyszące, hordy wschodnich barbarzyńców.

Wola Opatrzności Polska w swym pięknym porywie bohaterstwa dokonała ocalenia Krzyża i ocalenia bytu własnego narodu. — W dziejach naszego narodu to połączenie spotykamy często, jak w życiu żadnego innego narodu: jest ono jakby symboliczną cechą dziejowego posłannictwa narodu polskiego.

Przedmurzem Chrześcijaństwa była Polska w przeszłości i jest dziś. Taka jej rola, takie posłannictwo — szczytne i chlubne — obrońcy Krzyża i strażnicy zachodniej cywilizacji i kultury.

Jak wał ochronny legła własnym bytem na rubieży między Zachodem i Wschodem i czyni straż, a fala rozhukanego żywiołu zniszczenia, jak przed wiekami, tak i dziś, z hukiem i rosnącą nienawiścią, bije w ten wał polskich serc, miłością Boga i Ojczyzny skutych w nieprzewyciężony obronny szaniec wiary i miłości, aby huraganem zniszczenia przejść po nim dalej na Zachód i głosić światu panowanie nienawiści i odwetu, aby dać ujście spętanej przez Chrześcijaństwo żądzy zemsty i użycia do woli, do syta i zniszczyć, skruszyć, nie zostawić kamienia na kamieniu, aby zniszczyć przedewszystkiem od podstaw chrześcijańską kulturę ducha, stworzyć chaos w pojęciach ludzkości pomiędzy dobrem a złem i odbyć ten zniszczenia duchowego i moralnego.

To walka odwieczna..., a sierpień roku 20-go był jednym z jej momentów o wielkim napięciu. Groza niebezpieczeństwa poprzez Polskę zaryzała w oczy Europie, a królowa rzek polskich spłynęła krwią bohaterskich synów Polski i stała się drugą Marną. Jak w czasie „Potopu” Polski na obronnym szaniec Jasnej Góry walczył, pod gradem kul szwedzkich, bez trwogi i zmęczenia, ks. Kordecki, — tak w niezapomnianym sierpniu 20-go roku, na polach Radzymina, na czele polskiej młodzieży stanął z godłem Chrystusa w ręce, płonący miłością dla Niego i Polski, ks. Skorupka. I poprowadził prawie bezbronną dźwignę polską na bój śmiertelny za wolność Polski...

I stał się cud, jak ongi na murach Jasnej Góry...

Zwarte i zbrojne szeregi wschodniej dzicy załamały się i pierzchny

„LEN”

Tow. Akc. Toruń-Mokre
FABRYKA WYPRAWY LNU

Kupuję każdą ilość słomy lnianej,
płaci najwyższe ceny lub
zamienia na płótno po
cenach fabrycznych.

Dnia 12 b. m. zginęła

suka wilczura

lat 2, maści jasnej, bez odznak. — Ktoby mógł udzielić jakichkolwiek wskazówek, raczy donieść pod adresem: kpt. Wawryka Wiślana 3, za wynagrodzeniem.

przed aktem bohaterskiego poświęcenia przeważnie bezbronnej, bo głównie żądzą ofiarnego czynu zbrojnej, polskiej młodzieży.

I zdumiał się świat, jak ongi za króla Jana i odetchnął, jak ongi.

A Polsce przybyło nowe wielkie święto: w przybytku oliarnego bohaterstwa polskiego ducha przybył nowy hufiec bohaterskich męczenników, z kapłanem na czele, za wiarę i ojczyznę.

To wielkie święto triumfu polskiego ducha, okupionego ofiarnie przelaną krwią polskiej młodzieży, powiększa szereg narodowych świąt i należy w nim do największych.

Oni byli na szaniec obronny, jakim jest Polska między Wschodem a Zachodem, aby swą śmiercią bohaterską spełnić przez Opatrzność wyznaczoną Polsce misję dziejowego posłannictwa; legli, aby nam dać możliwość spełnienia naszego obowiązku względem Ojczyzny: abyśmy byt jej ugruntowali na niezniszczalnej potędze polskiego ducha.

Fr. Zieliński.

Ks. kan. Józef Kruszyński.

Z racji tej, iż ks. kan. Józef Kruszyński niezadługo opuści Włocławek celem objęcia katedry profesorskiej w uniwersytecie w Lublinie, Redakcja ma sobie za obowiązek podania bliższych szczegółów co do Jego życia i pracy duszpasterskiej na parafji, wychowawczej w Seminarjum oraz działalności pisarskiej, publicystycznej i obywatelskiej.
(przyp. Red.)

Ks. kan. Józef Kruszyński pochodzi z średnio zamożnej rodziny osiadłej we wsi Poraj, w piotrkowskim, gdzie urodził się 18-go marca, 1877 roku. Studja niższe odbył w miejscu rodzinnym, poczem, otrzymawszy wykształcenie średnie, w 1894 r. wstępuje do Seminarjum duchownego we Włocławku. W pięć lat później jako wybitnie zdolny i wielce praco-

wity alumn był wysłany na studia akademickie do Petersburga.

I tutaj w 1902 r. zdobywa stopień kandydata, a następnego roku otrzymuje magistra św. Teologii równocześnie z święceniami kapłańskimi. Po święceniach kapłańskich przez rok pozostaje na parafji jako wikariusz w Radomsku, poczem Władza djecejalna powołuje Go na stanowisko profesora Pisma św. do Seminarjum duchownego we Włocławku, gdzie przebywał z pewnemi przerwami aż do naszych czasów. W Seminarjum duchownym ks. Józef Kruszyński czas wolny od wykładów i innych zajęć pedagogicznych poświęcał studjom języka hebrajskiego, a w czasie wakacyjnym roku 1905, 1906 i 1909 celem uzupełnienia studjów wyjeżdża do Londynu. Z Londynu dla zetknięcia się ze światem naukowym podróżuje do: Cambridge, Oksfortu, Dublinu i Maynooth College w Irlandji i do innych miejscowości w Anglji, zwiedzając uniwersytety, robi spozstrzeżenia i uwagi, aby je kiedyś w kraju ojczystym spożytkować. Celem pogłębienia znajomości Pisma św. oddaje się gorliwie studjom orientalistyki oraz skrzętnie korzysta ze znakomitych zbiorów British muzeum. Lecz głęboki miłośnik wiedzy nie poprzestaje na studjach w Anglji, bo już w r. 1908 udaje się do Ziemi św. i Beyrutu, gdzie przez semestr pozostaje na słynnym uniwersytecie św. Józefa, słuchając wykładów archeologii wschodniej i egzegezy, które wygłaszali słynni orientyści jak Cheiks, Rozenvall i inni. W następnych miesiącach swego pobytu w Ziemi św. ks. Józef Kruszyński przedsięwzię wiele podróży po Syrji, Palestynie i Egipcie, poczem wraca do kraju na dawne stanowisko profesora Seminarjum duchownego, ale na krótko.

Zaraz bowiem w r. 1909 udaje się poraz trzeci do Anglji, do Londynu, a po to, by z powiększonym zasobem wiedzy w 1912 r. wyruszyć w miejscowości znane z apostołskiej pracy świętego Pawła na Bałkanach i a w dwa lata później do Palestyny i Egiptu.

Na chwilę przed wybuchem wojny Europejskiej powraca do kraju, do Włocławka, gdzie zajmuje się przedewszystkiem pracą pedagogiczną w Seminarjum duchownym i pisarską w dziedzinie sobie umiłowanej t. j. Pisma św.

Niestrudzony pracownik umiał najekonomiczniej wyzyskać czas. I tru-

dno doprawdy wyobrazić sobie, jak mógł ks. kan. J. Kruszyński przy zmułnej pracy pedagogicznej w Seminarjum duchownem, następnie przy pracy usilnej w Redakcji „Słowa Kujawskiego”, gdzie prawie sam musiał pracować, wreszcie zaangażowany do do rozmaitych organizacji, komitetów, przy ogromnej pracy społecznej, jak mógł książki pisać? A jednak bez przesady, ks. kan. J. Kruszyński, napisał 30-ci dzieł i większych broszur z dziedziny biblijnej, z kwestji żydowskiej i innych. Pierwszą książkę pod tytułem: „Ewangelija według św. Marka” wydaje w roku 1906.

W czasie wojny światowej kreślił dwa poważne dzieła z zakresu Pisma św., a mianowicie: „Wstęp Ogólny do Pisma św.” i „Wstęp szczegółowy do Ksiąg Nowego i Starego Testamentu”. W następnych latach wydaje przeszło dwadzieścia różnych książek zwłaszcza z dziedziny Pisma Świętego.

Po wojnie europejskiej, kiedy Polska uzyskała długo wyczekiwana i upragniona niepodległość, kiedy tej niepodległości poczęli zagrażać w przeróżnych perfidjalnych machinacjach i na arenie politycznej za granicą i w kraju Żydzi, wziął się do nich z wybitną znajomością tych spraw ks. kan. J. Kruszyński, a przez właściwie przedstawianie kim są Żydzi, przyczynił się do zażegnania niejednego zła, grożącego ze strony potomków Izraela. I w dzisiejszych czasach, zwłaszcza po śmierci Jeske-Choińskiego, Niemojewskiego, Jeleńskiego, niema wybitniejszego znawcy stosunków żydowskich nad ks. kan. J. Kruszyńskiego.

Kwestji żydowskiej wybitny ten uczony poświęca dziś najwięcej czasu. I dlatego też na półkach księgarskich można już oglądać dziesięć dziełek z zakresu żydoznastwa, że niech przytoczę najważniejsze, jako to: „Kwestja żydowska, Rola światowa żydów, Religja żydów spółczesnych” i t. p.

A choć omawia kwestję nader drażliwą, nigdy nie wychodzi z równowagi pisarskiej, nie jątrzy jak demagog, lecz uczy, wyjaśnia, daje wskazania ku ulagodzeniu tej jątrzącej rany w organizmie polskiem.

Trudno mi tu pominąć owocnej pracy, jaką przedsięwziął ks. kan. J. Kruszyński przez redagowanie tygodnika: „Gazety Niedzielnej” a gdy ten przestał się ukazywać, dziennika „Słowa Kujawskiego”.

Na tem odpowiedzialnym i trudnym stanowisku umiał Czcigodny

Redaktor swym dobrym taktem, umiarkowaniem i dobrocią serca łagodzić spory, doprowadzać do zgody zwalnione strony, a że wytknął zło jawne, to jedynie kierował się dobrem Kościoła i Ojczyzny, nigdy jakimś wyrachowaniem osobistem.

Czynił to, co nakazywał obowiązek kapłana, obywatela i sumienie.

Ostatnie lata pobytu we Włocławku ks. kan. J. Kruszyński poświęca wyłącznie życiu społecznemu i publicystyce, popularyzując kwestję żydowską i ujawniając groźne niebezpieczeństwo, jakie płynie ze strony perwersyjnego żydostwa.

I taką postać wybitną traci ogół Włocławka. Strata to dla Włocławka niepowetowana i nieobliczalnie wielka. Człowieka tej miary długo wyczekiwać będą włocławianie.

I dlatego też żal powszechny po odejściu ks. kan. J. Kruszyńskiego zapanuje w mieście, żal wszystkich, a zwłaszcza tych, którzy choć nakrótko z Nim się zetknęli.

Wyjazd ks. kan. J. Kruszyńskiego z Włocławka na katedrę uniwersytecką do Lublina nastąpi w dniach najbliższych.

W tych dniach ubędzie miastu naszemu świetlana postać, co nieciła tyle wokół dobrego, ubędzie niezastąpiony bojownik za sprawę katolicką i narodową, ustąpi nieustraszonego pisarza i profesora, ustąpi najlepszy kapłan i obywatel.

A, choć żal powszechny ztąd powstanie w sercach Jego uczniów i najbliższych i całego Włocławka, to jednak dla sprawy katolickiej i narodowej ks. kan. J. Kruszyński nie jest stracony, przeciwnie z Parnasu nauki promieniować będzie w całej okazałości swych zdolności i pracy. Szczęść Boże w dalszej pracy!

Otwarcie Wystawy

W ub. środę o godz. 2 popoł., stosownie do zapowiedzi, nastąpiło uroczyste otwarcie Wystawy Kujawskiej Rolniczo-przemysłowej. Zaproszeni goście zostali wpuszczeni przez główną bramę, zatrzymując się przed przeciągniętą wstęgą amarantowo-białą. P. starosta Olszewski, jako prezes Komitetu Wystawy wygłosił dłuższe przemówienie, w którym nakreślił obraz przygotowawczych prac związanych z Wystawą i cele, jakie z tą Wystawą związali jej inicjatorowie. W końcu, prosząc p. wicewojewodę war-

szawskiego, p. bar. Manteulla o przecięcie wstęgi, podał mu nożyczki. P. Manteuffel, zastępując nieobecnego p. wojewodę, wygłosił przemówienie, w którym przedstawił znaczenie wystawy, podnosząc w szczególności sposób inicjatywę Ziemi Kujawskiej, która, tworząc Wystawę, dała godny do naśladowania przykład dla innych dzielnic Polski. Następnie przeciął wstęgę, a muzyka wojskowa zagrała hasło.

Komitet Wystawy na czele z p. starostą Olszewskim, rozpoczął oprowadzanie zaproszonych gości, wpuszczona zaś publiczność rozpoczęła zwiedzanie bogatych i licznych ekspozycji. Wszystkie kioski zdołano na czas wykończyć. Rabaty i klombry przybrano pięknym kwieciami. Całość przedstawia się bardzo efektownie.

W dniu otwarcia sprzyjała prześliczna pogoda, dla tego też mnóstwo osób zwiedziło wystawę.

W obecnych sprawozdaniach, umieszczonych w numerze „Słowa Kujawskiego”, poświęconem Wystawie, zostało pominięte nazwisko p. prof. B. Wodzińskiego, który przez Komitet Wystawy został uproszony na przewodniczącego Jury. Wyniki nagród podamy po otrzymaniu danych od Komitetu Wystawy.

Starcia we Włoszech.

RZYM 18.4 Pat. Jak donoszą do tutejszych dzienników z prowincji, w licznych miejscowościach miały miejsce krwawe starcia pomiędzy faszystami a socjalistami. Podczas walk kilka osób zostało zabitych, a między niemi i kobieta. 26 osób odniosło rany.

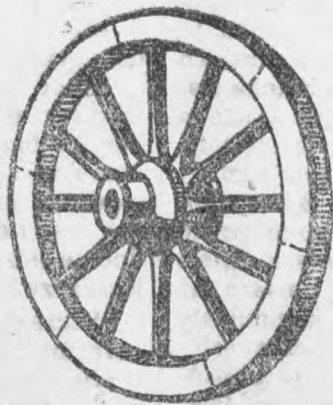
Przeptynięcie kanału La Manche.

BERLIN 14.8. Pat. Południowo-amerykański Włoch—Tirarbosci, przepłynął kanał La Manche w 16 godzin i 23 minuty, ustanawiając nowy rekord.

KOŁA

**wozowe
bryczkowe
powozowe**

z hydraulicznie nasadzanymi obręczami

WOZY

**półtoraczne
kolejne
saskie**

POLECA

SPECJALNA FABRYKA KÓŁ I WOZÓW

M. MARGULIES, Płock.

TEATR „NOWOŚCI”

W PIĄTEK, 17 SIERPNI
1923 ROKUWYSTĘP ZNAKOMITEGO ZESPOŁU
Warszawskiej Operetki Teatru „Nowości”
pod dyrekcją Z. GÓRZYŃSKIEGO

„BAJADERA”

OPERETKA W 3 AKTACH KALMANA
udział przyjmują:Kazimiera Horbowska Ludwik Sempoliński
Janina Kozłowska Stanisław Woliński
Bolesław Mierzejewski Józef Winiaszkiewicz

BILETY DO NABYCIA W KSIĘGARNI NEUMANA.

8-klasowe Gimnazjum Humanistyczne
im. DŁUGOSZA

J. E. Ks. Biskupa Stanisława Zdzitowieckiego we Włocławku.

Egzaminy powakacyjne odbędą się dn. 30 i 31 VIII.
Początek lekcyj 3 września.Klasa wstępna po wakacjach będzie otwarta.
Zwinięta została tylko klasa podwstępna.Kancelarja gimnazjum (plac Kopernika róg Gdań-
skiej) otwarta jest codziennie, z wyjątkiem świąt
i niedziel, od godz. 10-ej rano do 1-ej popołudniu.

W Berlinie uspokojenie.

BERLIN, 15.8 Pat. P.R. Życie Berli-
na zaczyna powoli powracać do normal-
nego stanu. Dziś z rana większość ro-
botników, zatrudnionych w przedsię-
biorstwach przemysłowych, a także
miejskich, stanęła do roboty. Brań
środków żywnościowych, których w u-
biegłym tygodniu zaczął przybierać
katastrofalne rozmiary, obecnie zanika.Większość sklepów, które zostały
zamknięte z powodu braku towarów,
dziś otwarto nanowo. Wraz ze spad-
kiem obcych walut, spadły ceny posz-
cześniejszych środków żywnościowych.Strajk generalny dogasa również w
środkowych Niemczech. Strajk górni-
ków we wszystkich prawie kopalniach
środkowych Niemiec uważany jest za
skończony. Jedynie z północnych i
wschodnich okręgów przychodzą jesz-
cze wiadomości o miejscowych rozru-chach, przeważnie na tle drożyznia-
nym.Zboże rosyjskie do
Niemiec.BERLIN, 16.8. Pat. Otrzymano tu
wiadomość o tem, iż pierwszy ładunek
rosyjskiego zboża, przeznaczonego dla
Niemiec, w ilości 1500 ton, odpłynął
z Odessy do Szczecina.

Anglja i Francja.

PARYŻ, 16.8. (PAT). P. R. Ko-
munikat Reutera, usiłując dowieść, iż
opinja Anglii o nielegalności okupacji
Zagłębia Ruhry nie jest nową i była
już przedtem wiadomą Francji, cytuje
oświadczenie, poczynione w dniu 11
czerwca przez lorda Curzona do am-
basadora francuskiego w tejże sprawie.
Prasa francuska, przedrukowując ten
komunikat Reutera, przypomina, iż
deklaracja Bonar Lawa wyraża raczejmorskiej, w sprawozdaniach moich
z okornej wystawy obrazów Krakow-
skiego Związku artystów plastyków,
że intelekt w sztuce odgrywa swoją
ważną rolę, jak zresztą w każdej dzie-
dzinie wiedzy ludzkiej, ale sztuka, to
nie tworzenie systemów filozoficznych
lub traktatów literackich. Sztuka jest
w swoim rodzaju biologią i jak ta
kryje głęboką filozofję, ale niestety,
nie dla wszystkich przystępną, nawet
nie dla tych wszystkich, którzy po-
siadają talent rzeźbiarski lub malarski.
Myśli te tłoczą mi się zawsze, wiele
razy zwiedzam wystawy i słyszę aż
nazbyt często pocieszne komunikaty
o sztuce, artystach i kulturze arty-
stycznej. Temat, do którego powró-
cimy jeszcze, dziś natomiast poddaje-
my się urokowi Wystawy.Jakkolwiek w wystawie tej nie
biorą udziału Malczewski, Axentowicz,
Wyczółkowski, Boznańska, Kossak,
którzy dać mogli całkowite pojęcie
o wielkości dzisiejszej sztuki polskiej,
to przecież mamy przed oczami może
najindywidualniejsze dzieła malarskie,
na jakie stać artystów tej wiedzy
i sławy, co Tetmajer i Wodzinowski
lub Stasiak i Żelechowski, albo w
specjalnych studjach swoich i portre-

Kancelarja 8-klas. Gimnazjum Żeńskiego

Janiny Steinbokówny

we WŁOCŁAWKU (Plac Dąbrowskiego 5)

zawiadamia, że egzaminy dla nowowstępujących do
wszystkich klas odbędą się dnia 29 i 30 sierpnia.

Początek egzaminów o godz. 10-ej rano.

Kandydatki winny składać w kancelarji metrykę i świa-
dectwo szczepienia ospy.Kancelarja przyjmuje zapisy
od dnia 15-VIII od g. 10-ej do 12-ej.

Ogłoszenie do

SŁOWA KUJAWSKIEGO

= i =

GAZETY KUJAWSKIEJ

po cenach oryginalnych

bez kosztów

przyjmuje

Ludwik Makowski

Centralne Biuro dzienników i ogłoszeń
WŁOCŁAWEK, ul. Hościuskiej Nr. 1 Telefon 195

i własny kiosk na placu wystawy.

przychylność stosunku Anglii do spra-
wy okupacji Zagłębia Ruhry.

Francuzi nie żartują.

DUSSELDORF, 16.8. (Pat). Tu-
tejsza filja Banku Rzeszy została ob-
sadzona na rozkaz władz okupacyjnych
z powodu odmowy zrealizowania przed-
stawionego czeku francuskiego.Przeciw frankowi
francuskiemu.PARYŻ, 16.8. (Pat). »Jurnal des
Debats« donosi, iż w sferach finanso-
wych Londynu istnieje spisek przeciw
frankowi francuskiemu. Banki angielskie
czynią trudności w nabywaniu
franka francuskiego.

STANISŁAW JASIŃSKI.

Wystawa dzieł sztuki
w Włocławku.Na wystawie rolniczo-przemysłowej
w Włocławku, otwartej w ubiegłą
środę, znajduje się również wystawa
obrazów Krakowskiego Związku arty-
stów plastyków. Kilkadziesiąt wspa-
niałych eksponatów rozmieszczono
w świeżo zbudowanej szkole po-
wszechniej, w dwóch obszernych sa-
lach, oznaczonych numerami 11 i 12.
W wystawie tej, wzbudzającej żywe
zainteresowanie, biorą udział zaszczyt-
nie znani artyści malarze, a niektórzy
z nich, o ustalonej już dawno sławie,
jak naprzykład ci uczniowie genjal-
nego mistrza Jana Matejki: Włodzimierz
Tetmajer, Wincenty Wodzinowski,
Ludwik Stasiak i Kasper Żelechowski,
lub znowuż, jak Leonard
Stroynowski, Jadwiga Tetmajer-Naim-
ska, Stanisław Klimowski, Erwin Czer-
wenka, Miron Duda, Stanisław Szwarz,
K. Mieniówna i wiele innych.

Pisałem niedawno w prasie po-

tach Stanisław Klimowski. Inicjatorem
wystawy chodziło o to, by dać wy-
obrażenie o kulturze artystycznej w
Krakowie — i cel ten całkowicie o-
siągnięto; to wiele, tem więcej, że
dzieła te zarazem ilustrują historję
dzisiejszego malarstwa krakowskiego.Choć tedy wspominałem, że nie
wszyscy najwybitniejsi malarze kra-
kowscy biorą udział w wystawie wło-
cławskiej i nie wszystkie dzieła wy-
stawione na niej są najlepsze, to jed-
nak nic ona nie traci na uroku, po-
dobnie jak i na wartości artystycznej,
jaka zaznacza się tu jaknajbardziej.Szczególny blask bije od tych
obrazów, o tematach i fragmentach
o tyle swojskich, że wszystko to się
zna, odgaduje, przeżywa. Życie to
pełne tajemnic i czarodziejstw, wy-
wołuje sny na jawie, pobudzając
myśl do refleksji, jak naprzykład w
tych obrazach Tetmajera: »Wskrze-
szenie Piotrowina« lub te »Zniwiarki«,
pełne rozmachu i swobody, malowane
z wielką sztuką, powiedziałbym z tem
wirtuozostwem, na jakie zdobywa się
zawsze Tetmajer i Wodzinowski, Sta-
siak i Żelechowski. Wszystko jedno,
co to będzie: czy Stasiaka »Na Jasną
Górze«, dzieło darowane przez mar-szalka senatu p. Trąmpczyńskiego
sejmowi Śląskiemu, czy »Zalotę« lub
ten zakupiony do Muzeum narodo-
wego w Krakowie »Wypoczynek zni-
wiarzy« Wodzinowskiego. Obrazyte,
to niezmiernie obszary snów, halu-
cynacji, nieomal myśli całych gene-
racji, które syciły swe oczy ich wi-
dokiem, jak i my je dziś sycimy,
upajając się tą świetnością szkoły
kompozycyjnej Jana Matejki; patrzy-
my na nie, jak na jakiś połysk i blask
drogich kamieni, w te lśniące, jakby
rozegrane tony barw, które ręka ar-
tystów nałożyła na płótno lub karton.Cóż to za harmonje kolorów, co-
ż to za umiłowanie benedyktyńskiej
pracy u jednych, a co za pietyzm u
drugich. Któż nie pokochałby tego
krakowskiego malarstwa, które tyle
pokrewieństwa ma z całym otocze-
niem starych i młodych jego adeptów.
Patrząc na tę wystawę krakowskich
mistrzów, kocha się ją, czuje się
w niej duszę, jakąś swojską nutę,
daje ona tak nieprzewidziane wrażenia,
tak wydają się niektóre obrazy fanta-
styczne, jak jakiś mieniący się szal
indyjski, lub jak stare, lśniące nacy-
nie z miedzi.

Dokończenie nastąpi.

Co niesie dzień?

SIERPIEŃ
17
CZWARTEK

Dziś: Maksymiljana
Słow.: Mirona.
Jutro: Heleny kr. Agapita m.
Wschód słońca o g. 4.31
Zachód o g. 19.57
Wsch. księżycy o g. 10.34
Zachód o g. 21.33.

Pielgrzymka do Skepego. Podobnie jak lat dawnych organizuje się i w tym roku pielgrzymka do Skepego na uroczystość Narodzenia N. M. P. 8-go września. Kompanja wyruszy od Fary 7-go września w piątek, a powróci wieczorem w niedzielę 9-go września. Pożądanym jest wcześniejsze zgłaszanie się pragnących wziąć udział w pielgrzymce. Zapisywać się można codziennie w zakrystji kościoła farnego i w sklepie p. Postolskiego przy ul. 3-go Maja. Przy zapisie składka na koszt pielgrzymki po 10.000 mk., od osoby.

Nabożeństwo żałobne za poległych w 1920 r. żołnierzy 3 pułku wojsk kolejowych, mianowicie porucznika Sawickiego i pionierów Stanisławskiego i Zelenta odprawione będzie w sobotę o godz. 9 rano w parafialnym kościele św. Jana; po nabożeństwie uda się żałobna procesja na cmentarz do pomnika poległych celem odprawienia modłów. 3 pułk W. K. zaprasza do wzięcia w tej żałobnej uroczystości garnizon i przedstawicielstwo Władz państwowych i społecznych.

Święto cudu nad Wisłą. W środę b. m. odbyła się uroczystość tryumfu oręża polskiego nad bolszewikiem. Od samego rana miasto przybrało charakter podniosłego nastroju. Miasto przybrano flagami. Na twarzach radość. Wszyscy kierują swe kroki ku Wiśle, u brzegu której na rządowym statku, na specjalnie urządzonej oltarzu, ma być odprawiona msza św. dziękczynna. W uroczystości tej wzięło udział wojsko, straż ogniowa i inne korporacje społeczne. Uroczystości dopisała nadzwyczaj piękna pogoda.

Z gimnazjum im. Długosza. Od dnia 16 sierpnia kancelaria gimnazjum im. Długosza (plac Kopernika) otwarta jest codziennie od godz. 10 rano do 1 po południu. Egzaminowy powakacyjne odbędą się w dniach 30 i 31 sierpnia. Początek lekcji 3-go września. Klasa wstępna będzie ponownie otwarta.

Z przekonani religijnych. Są osobnicy, którzy z przekonani religijnych chrest dzieci odkładają miesiącami, latami i tego wcale nie dopelniliby, gdyby nie były potrzebne dokumenty-metryki. Po eo takich osobników krepować, należało by dla ich „wygody” utworzyć jakie specjalne urzędy, rejestracje na wzór istniejących dla.....

Przechwycenie. Policja państwowa przychwyciła, od kilku miesięcy poszukiwanego listami gońcami, dezertera, Józefa Lewandowskiego.

Osobiste. Z pism warszawskich na Wystawie Kujawskiej były reprezentowane: Kurjer Warszawski i Świat w osobie p. Jerzego Guranowskiego, Kurjer Polski w osobie p. Cieszkowskiego.

— Sędzia pokoju II Okręgu m. Włocławka p. Jarnuszkiewicz powrócił i objął urzędowanie.

Kujawiaki i kujawianki na wystawie. W dniu 14 b. m. przybyła konno wycieczką z Kujaw. Wycieczka składała się z pań i panów a przewodniczył jej p. St. Przywieczerski. Oddział tych konnych kujawiaków i kujawianek w nadzwyczaj malowniczych strojach kujawskich budził powszechnie zainteresowanie, zwłaszcza, gdy się ukazał i przemarszerował ul. 3 maja. Następnego dnia mili goście kujawscy byli obecni na Mszy św. polowej na Wiśle, byli na wystawie, poczem odjechali.

Kwiatki Izraela. Policja Państwowa pociągnęła do odpowiedzial-

ności Judasza Altmana, zamieszkałego przy ul. Stodólnej Nr 74, iż sam pozwolił sobie na sprzedaż sacharyny oraz na handel bez patentu. Ot kwiatki Izraela!

Z teatru. W piątek dn. 17 sierpnia odbędzie się gościnny występ znakomitego zespołu warszawskiej Operetki teatru „Nowości” pod dyktando Zdzisława Górzyńskiego. Odegraną zostanie Bajadera, operetka w 3-ach aktach E. Kalmana. W głównych rolach artyści warszawskiego teatru „Nowości”: Kazimiera Horbowska, Janina Kozłowska, Bolesław Mierzejewski, Ludwik Sempoliński, Józef Winiaszkiewicz, Stanisław Woliński. Tańce i ewolucje układu F. Parnella. Bilety do nabycia w księgarni H. Neumana.

Patryjotyzm maluczki. W jednym z pism stołecznych „Kurjerze Warszaw.” czytamy: „Staraniem roznosiciele gazet urząda się nabożeństwo na intencję pomyślności Ojczyzny, na które zapraszamy redaktorów, wydawców i współpracowników”. Zależy budujący przykład dają nieraz i maluczcy.

Z targu. Z powodu żniw, targ w dniu 14 ym sierpnia był bardzo słaby. Ceny zboża były: korzec świeżego żyta 320.000 mk; korzec jęczmienia 250.000 mk., korzec kartofli 100.000 mk., funt masła 20.000 mk., mendel jaj 18.000 mk., litr mleka 2.500 mk.

Poszukiwanie zmagazynowanych towarów na wielką skalę odbywa się pod kierunkiem urzędów walki z lichwą i policji śledczej, niestety nie u nas, a... w Warszawie. A u nas ile to towarów leży po magazynach, szpichrach, różnych dzurach; sami kupcy mówią, że gdyby tak miasto nasze nieprzyjaciel otoczył wałem i ścisnął, w miesiąc naszym starczyłoby zapasów na lat kilka... A może to, jak mądry, praktyczny, oszczędny gospodarz: gromadzi i przechowywać się „na gorsze, chude lata”.

Nowe młyny. U braciszków na Glinkach wkrótce stanie nowy młyn motorowy, taki sam młyn motorowy buduje przy ul. Starodębskiej p. Zausznica. Czy jednak ilość młynów przyczyni się do obniżenia cen mąki, przyszłość pokaże.

Kradzieże. P. Babelskiemu, piekarzowi, zamieszkałemu przy ul. Toruńskiej jacyś niewykryci złodzieje wyprowadzili świnia.

— W wiosce Działyń gm. Szpetal u p. L. Werner skradziono 8 gęsi wartości 60000 mk. Zaalarmowana policja wkrótce odnalazła złodziejek, gęsi odebrała, a sprawców kradzieży osadziła pod kluczem.

Pogryzienie przez psa. Przy ulicy Rycerskiej Nr 8 pies Karoliny Osman pogryzł Rozalję Kluszańską. Policja spisała protokół.

Napad. W drodze z Izbicy do Chodcza w dniu 13 b. m. dokonano napadu na p. Radziejewskiego i zrabowano waliskę i 200.000 mk. Powiadomiona o napadzie policja rejonu chodeckiego po energicznym poszukiwaniu przytrzymała czterech sprawców napadu: Józefa Szmulka, Marjana Jaworskiego, Władysława Szymańskiego i Wład. Leszarda.

KILKUWERSZÓWKI.

Z POLSKI I O POLSCE.

× Min. spraw wewn. wydało polecenie wszystkim wojewodom natchmiastowego przeprowadzenia czynności przedwstępnych, związanych z ustanowieniem składu urzędniczych komisji kwalifikacyjnych. Będą się one składały z 5 członków i ich zastępców na okres dwu lat. (s).

× Bawią obecnie w Warszawie: dr. Franciszek Fronczak, lekarz m. Buffalo, członek rady nadzorczej Pol-

Owies, Siano, Słoma, Ziemniaki, Kapustę

kupuje

Galczak Kazimierz

Włocławek, ul. Miła 27.

skiego wydziału narod.: Leopold Kościński z Detroit, wydawca „Rekordu”, b. wice-prezes Wydziału narod., Juliusz Smietanka, adwokat i bankier z Chicago, dr. Karol Parczewski z Detroit i dr. Fr. Buttak z Buffalo.

× Dnia 14-go b. m. zakończyły się konferencje, prowadzone z pp. Skirmuntem, Modzelewskim i Plucińskim. Dotyczyły one spraw, które były rozpatrywane na sesji rady i zgromadzenia Ligi Narodów.

× Dnia 14-go b. m. toczyły się w przydzium rady ministrów kilkogodzinne narady premiera p. Witosa z min. Kucharskim przy udziale niektórych posłów i członków rządu. (s).

× Jest już oficjalny komunikat, podpisany przez pp. J. Bojkę, J. Dębskiego i J. Kowalczyka w imieniu PSL, tudzież pp. L. Chwałbińskiego, L. Skulskiego i S. Brzostowskiego w imieniu N. Zjedn. lud. o wstąpieniu Zjednoczenia do PSL.

Z CAŁEGO ŚWIATA.

× Posel Stanów Zjedn. Gipson uwiadomił MSZ, iż urząd geograficzny Stanów Zj. uchwalił nazwać lodo-wiec w Alasce nazwiskiem prof. Eugeniusza Romera, ku uczczeniu zasług najznakomitszego geografa polskiego.

× W dniu 14 8. b. m. rozpoczęły się rokowania polsko-finlandzkie w sprawie zawarcia traktatu handlowego. Na czele delegacji fińskiej stoją b. ministrowie finlandzcy przemysłu i handlu Makkonen i Prokoppe. Wczoraj byli oni przyjęci przez min. Seydę.

× Gubernatorem Gibraltaru na miejscu Smitha Doriona mianowany został gen. Karol Monto.

× Dn. 25 b. m. przybywa do Rygi wycieczka parlamentarzystów angielskich.

× Komitet przemysłowo-rolniczej wystawy w Moskwie zgodził się na udział firm polskich w wystawie, zmieniając swe dawniejsze postanowienie.

× Ismet Pasza obrany został wiceprzewodniczącym Zgromadzenia Narodowego Angory.

PRZEDSIĘBIORSTWO Wartowników i Kluczowników

w Chełmży (Pomorze)

filja Włocławku

zawładam, że w tych dniach, rozpoczęło swą działalność.

Bliższych szczegółów udzielają panowie upoważnieni przez powyższe przedsiębiorstwo i którzy osobiście zjawiają się w każdym przedsiębiorstwie majątku ozy zakładzie.

Zarząd

Przedsiębiorstwa Wartowników i Kluczowników.

Sprawy polsko-gdańskie

GDAŃSK (A W) Dzień zakończony zostaną, jak donosi „Dziennik Gdański”, układy polsko-gdańskie, dotyczące emigracji polskiej, kwestii mieszkań dla urzędników polskich, opodatkowania podwójnego spuścizn oraz pomocy prawnej w sprawach podatkowych. Dotychczas załatwiono sprawę emigracji. Układ, zawierający ogromną dozę zastrzeżeń, stanie się prawomocnym dopiero po przyjęciu go przez oba sejmy. Sprawa mieszkań przedstawia się tak, że Polska gotowa jest pozostawić lokatorów wskazanych przez senat w gmachach przyznanych Polsce na podstawie orzeczenia komisji międzysojuszniczej i żąda wzajemian za to co miesiąc dwu próżnych mieszkań dla urzędników polskich.

„Niewiniątko”

RYGA 14.8. Pat. Wczoraj przybył do Rygi b. prezes ukraińskiego sownarkomu, Rakowski. Oświadcza on, że nigdy nie występował przeciwko Anglii i sądzi, że wyjazd jego do Anglii prędzej czy później nastąpi.

8-mio klasowe Gimnazjum Realne Żeńskie
z klasą podwstępną i wstępną

Władysławy Aspisy

WE WŁOCŁAWKU

KOŚCIUSZKI 5.

KALISKA 7.

Zapis uczennic od dnia 16 sierpnia. Egzaminy dla nowowstępujących od klas podwstępnych do VII rozpoczną się 31 sierpnia o godz. 9 rano. Początek roku szkolnego 4 września.

Kancelarja gimnazjum czynna od dnia 16 sierpnia w godz. nach od 10—12 i 3—4 pp.

Przy Gimnazjum internat.

Uczenice, które w ubiegłym roku szkolnym uczęszczały do gimnazjum winny ponowić zapis.

PIERWSZA KUJAWSKA GARBARNIA

Jakób Jabłonka

W WŁOCŁAWKU

SKŁAD FABRYCZNY UL. 3 MAJA 23

Telefon 223.

OGŁOSZENIE.

My niżej podpisani dziękujemy p. R. Gersztengowi z Warszawy podczas jego bytności na kuracji w Ciechocinku za wpłynięcie na zniżkę nabiału. Przed jego przybyciem ceny na nabiał były następujące: mendel jaj (czyli 15 sztuk, kosztował 32.000 mkp., również funt masła 32 tys. mkp., tak, że dzięki p. R. G., który sprowadził z Warszawy 40 skrzyń jaj i 3000 funtów masła po upływie 2-ch dni ceny na jaja i masło spadły do 22000 mkp.

Właściciele pensjonatów: Bojarski, Kirschblum, Berensztein, Tuchlender, Sauberman.

A. ROJEWSKI

WŁOCŁAWEK — UL. KOŚCIUSZKI 8

Przedstawiciel i wyłączna sprzedaż na Kujawy, Poznańskie i Pom. hut szklanych „HORTENSJA” i „KARA”

POLECA PO NAJPRZYSTĘPNIEJSZYCH CENACH:

SZKŁO DO LAMP, STOŁOWE I KRYSZTAŁOWE we wszelkich odmianach, począwszy od najprymitywniejszych do najwyształtniejszych. SZKŁO OKIENNE we wszystkich grubościach i gatunkach, oraz BUTELKI, BALONY, SZKŁO APTECZNE etc.

Rachunek bieżący w Banku Handlowym w Warszawie, oddział w Włocławku Nr. 7 w Banku Kredytowym w Warszawie, oddział w Włocławku adres dla depesz: ROJEWSKI, WŁOCŁAWEK.

GMINA ŻYDOWSKA

m. WŁOCŁAWKA

zawiadamia, że dodatkowy budżet gm. żydowskiej za rok 1922 jest do przejrzania w jej biurze przy ul. Brzeskiej 23 II piętro w godzinach biurowych.

Księgarnia Powszechna i Drukarnia Diecezjalna

WŁOCŁAWEK, BRZESKA 4

POLECA NASTĘPUJĄCE WYDAWNICTWA:

Z PRZEMYSŁU I TECHNIKI:

Księga adresowa przemysłu, handlu i finansów	opr. 84000.—	Mk.
Przewodnik przemysłu drzewnego	w opr. 24000.—	Mk.
Przewodnik przemysłowo-handlowy po Pomorzu	24000.—	Mk.
S. P. TIMOSZENKO Prof. Wytrzymałość materiałów. Przełożył i uzupełnił Dr. M. T. Huber	cena zas.	12.—
W. SKWARCZYŃSKI, Inż. Podręcznik budowlany wraz z analizą cen. Wyd. II-e znacznie pomnożone i powiększone — 5 zeszytów à		6.—
S. ZIENTARSKI, Inż. Technologia drzewa. Drzewo jako materiał narzędzia i narządy		2.—
M. ŻEDREBECKI Inż. i W. KISIEL. Przemysł tartaczany. Praktyczny podręcznik dla właścicieli tartaków, stolarni mechanicznych i składów budulca		3.50
KRAUSE HUGO, Inż. Części maszyn. Podręcznik do obliczania i konstruowania		3.—
PORĘBSKI E. Budowa i naprawa samochodów:		
t. I-y Motory		4.40
t. II-i Karoserje		4.—
t. III Naprawa samochodu		4.—
A. TUSZYŃSKI. Samochód nowoczesny		6.—

Z DZIAŁU ŻYDOZNAWCZEGO:

J. DELACROIX. Panjudaizm		1.20
FOOD. Międzynarodowy żyd t. I-y		3.50
t. II-i		4.—
KS. J. KRUSZYŃSKI. Dążenia żydów w dobie obecnej		—45
— Dlaczego występują przeciwko żydom		—20
— Religia żydów współczesnych		—75
— Rola światowa żydostwa		3.—
MŚCISŁAWSKI. Wojsko polskie, a żydzi		7200.— Mk.

W tych dniach opuszcza prasę broszura:

KS. J. KRUSZYŃSKIEGO. Niebezpieczeństwo żydowskie.

Wyżej polecane ceny rozumieją się jako jednostki zasadnicze, które, pomnożone przez ustanawiany mnożnik Związku Księgarzy, dają właściwe ceny w markach.

OFIARY.

I milion marek na t-wo Kresów Zachodnich w celu uczczenia pamięci ś. p. Heleny z Zielińskich Bojańczykowej w drugą bolesną rocznicę Jej śmierci składa Irena Haackowa.

**ZNIECZULAJĄCY
BALSAM BELGIJSKI**
z kogutkiem usuwa
Bóle artretyczne i reumatyczne.
Sprzedają apteki i składy apteczne.

Choroby żołądka, kłosek, nerak, obstrukcje, hemoroidy i t. p. radykalnie leczą Szwajcarskie gorzkie zioła
Dr. Bauer — oryginalne z marką „Kogut”.
Sprzedają apteki i składy apteczne.

Do Matek! Pamiętajcie, że najracjonalniejszą przysypką dla dzieci jest puder „Dzidzi”, utrzymujący ciało dziecka w zupełnej higienie. Usuwa zaczerwienienia i stan zapalny skóry. Sprzedają apteki i składy. Wyrób polski.

Hemoroidy usuwa ból, pieczenia, swędzenia, krwawienia, zmniejsza guzy „Varico!” Czopki hemoroidowe (z kogutkiem). Żądać w aptekach i skład.

OGŁOSZENIA DROBNE.

Do sprzedania: Lustra trema, kandelabry, zegbr (antyk), rogi jelenie, dywan, umywalka, lodówki. Kilińskiego 12 m. 4.

Jest do sprzedania knur trzyletni i kilka knurków trzymiesięcznych czystej rasy Sorkshire. Zagajenicę poczta Osiecin.

Kupię gospodarstwo rolne 30—40—50—60 morgowe dobrej ziemi z inwentarzem żywym i martwym. Wiadomość: Jan Malinowski, Szostka, poczta Radziejów.

Przyjmę uczeni na stancje, opieka troskliwa. Wiadomość Szpiehlerna 8, F. Moczyńska.

Okazyjnie na sprzedaż warsztat ślusarsko-kowalski, w Piotrkowie Kujawskim, wiadomość Karol Krzywdziak, Piotrków Kujawski.

Stancja dla uczeni — troskliwa opieka — sumienne odżywianie. Olechowska, Gęsia 3 m. 3.

Stancja dla uczeni, pomoc w nauce, Gęsia 29, nauczycielka Wacowska.

Kto chce rozwinąć swoje przedsiębiorstwo handlowe,
Kto chce zainteresować szerszy ogół swoją pracą,
Kto chce coś sprzedać lub kupić —
Niechaj się ogłasza
w Słowie Kujawskim

Za ogłoszenia odpowiada
Administracja.